Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: **Министерство на правосъдието**	**Нормативен акт:** Проект на Закон за изменение на Наказателния кодекс (ЗИД на НК).
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: ……
Лице за контакт: Александър Стефанов, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието, ел. поща: Al_Stefanov@justice.government.bg. Емилия Александрова, държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ на Министерство на правосъдието, ел. поща: Em_Aleksandrova@justice.government.bg.	**Телефон и ел. поща:** **02/9237 344** **02/9237 314**

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1. Недостатъчна ефективност на наказателноправната уредба, в рамките на която се гарантира закрилата на гръбначните животни - обект на посегателство по чл. 325б от НК.

Организирането и участието в провеждането на боеве с животни се инкриминира за първи път у нас през 2009 г. (чл. 325а НК). С влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, обн., ДВ, бр. 33 от 2011 г., се инкриминира и отглеждането, тренирането или предоставянето животни за боеве (в чл. 325а от НК), проявите на жестокост към гръбначно животно и по този начин му се причини противозаконно смърт, тежко или трайно увреждане (чл. 325б НК), както и неполагането на достатъчно грижи за гръбначно животно, което се намира под

негов надзор, в резултат на което то причини средна или тежка телесна повреда на човек (в чл. 325в НК).

Съгласно закона, изтезание на животно е налице тогава, когато бъде проявена жестокост към гръбначно животно, с което му бъдат причинени противозаконно смърт, тежко или трайно увреждане. С инкриминиране на обсъжданото посегателство се предвиди наказание лишаване от свобода до три години и глоба от 1 000 до 5 000 лева, а когато същото е извършено от лице, което осъществява дейност или професия, свързана с отглеждане на животни или полагане на грижи за тях, по начин или със средства, опасни за живота на хора или животни, по особено мъчителен начин за животното или с особена жестокост, на публично място или в присъствието на малолетно или непълнолетно лице, или повторно, предвиденото наказание беше лишаване от свобода от една до три години и глоба от 1 000 до 5 000 лева.

През 2023 г. санкциите за изтезание на животни бяха завишени, като понастоящем престъплението по основния му състав се наказва с лишаване от свобода от една до четири години и с глоба от 1 000 до 5 000 лева, а по квалифицирания – с лишаване от свобода от две до четири години и с глоба от 2 000 до 5 000 лева. Най-тежка санкция се предвиди за случаите, в които деянието съставлява опасен рецидив. Тогава то се наказва с лишаване от свобода от две до пет години и с глоба от 5 000 до 10 000 лева.

Въпреки завишаването им, предвидените санкции явно нямат необходимия и достатъчен възпиращ ефект срещу подобни прояви. Напротив, практиката на правоприлагащите органи показва, че подобни деяния продължават да се осъществяват и дори ескалират. На обществото станаха известни случаи на изтезания на животни, съпроводени с обществено неприемливи прояви на садизъм към животните и разкриващи такава степен на обществена опасност, която далеч надхвърля визираната от законодателя в наказателноправната норма по чл. 325б от НК. За подобни прояви обаче, наказателноправният отговор, предвиден до момента, не е достатъчен. Това налага незабавна институционална реакция.

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем 1. Необходимо е да се предприемат действия за изменения в разпоредбата на чл. 325б НК, която да осигури адекватна наказателноправна закрила на обществените отношения, в рамките на която се гарантира закрилата на животните от противоправни посегателства и изтезания – обект на посегателство по чл. 325б от НК.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Не е възможно проблемът да бъде да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане само на нови технологични възможности.

Проблем 1. Необходимо е да се предприемат действия за изменения в разпоредбата на чл. 325б НК, които да осигурит адекватна наказателноправна закрила на обществените отношения, в рамките на която се гарантира закрилата на животните от противоправни посегателства и изтезания – обект на посегателство по чл. 325б от НК.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на идентифицираните по-горе проблеми.

През 2023 г. санкциите за изтезание на животни бяха завишени, като понастоящем престъплението по основния му състав се наказва с лишаване от свобода от една до четири години и с глоба от 1 000 до 5 000 лева, а по квалифицирания – с лишаване от свобода от две до четири години и с глоба от 2 000 до 5 000 лева. Най-тежка санкция се предвиди за случаите, в които деянието съставлява опасен рецидив. Тогава то се наказва с лишаване от свобода от две до пет години и с глоба от 5 000 до 10 000 лева.

Въпреки завишаването им, предвидените санкции явно нямат необходимия и достатъчен възпиращ ефект срещу подобни прояви. Напротив, практиката на правоприлагащите органи показва, че подобни деяния продължават да се осъществяват и дори ескалират. На обществото станаха известни случаи на изтезания на животни, съпроводени с обществено неприемливи прояви на садизъм към животните и разкриващи такава степен на обществена опасност, която далеч надхвърля визираната от законодателя в наказателноправната норма по чл. 325б от НК. За подобни прояви обаче, наказателноправният отговор, предвиден до момента, не е достатъчен. Това налага незабавна институционална реакция. С предложения законопроект се цели да се осигури адекватна наказателноправна закрила на обществените отношения, в рамките на която се гарантира закрилата на животните от противоправни посегателства и изтезания – обект на посегателство по чл. 325б от НК.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Проблем 1.

Единствено чрез законови изменения е възможно да се осигури адекватна наказателноправна закрила на обществените отношения, в рамките на която да се гарантира закрилата на животните от противоправни посегателства и изтезания – обект на посегателство по чл. 325б от НК

Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на въздействието на нормативния акт, както и анализи на изпълнението на политиката.

2. Цели:

Цел 1. Предлаганите изменения в санкционната част на разпоредбите на чл. 325б, ал. 1 – 3 от НК целят да отстранят съществуващия понастоящем дисбаланс в предвидените наказания в основните и квалифицирани състави на тези престъпления, както и да позволят по-широка дискреция на съда при индивидуализация на наказанието, което следва да се наложи на престъпния деец, за да се направи балансирана преценка за пропорционалност при индивидуализацията на наказанието.

Цел 2. Предложеното изменение в разпоредбата на чл. 325б, ал. 3 от НК ще позволи на законодателно равнище да се отчетат случаите, които разкриват значително по-висока степен на обществена опасност от тази, отчетена от законодателя при формулиране на основния и квалифицираните до момента състави на престъплението, както и да се предвидят адекватни, справедливи и възпиращи санкции за правонарушителите.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

- Министерството на правосъдието;
- Министерството на финансите;
- Министерството на вътрешните работи;
- Органите на съдебната власт – съдии, прокурори, следователи;
- Адвокатите, предоставящи защита по наказателни дела;
- Обвиняеми и подсъдими лица;
- Пострадалите лица по смисъла на чл. 74 НПК;

С оглед на спецификата на регулираните с проекта на нормативен акт обществени отношения в областта на наказателното право не е възможно да се посочи точен брой на потенциалните заинтересовани страни.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание: Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемането на никакви действия, които пряко да са адресирани към дефинирания проблем. При такъв вариант констатираният проблем ще продължат да съществуват и няма да бъдат постигнати заложените цели.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се наблюдават.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

При този вариант няма да бъде осигурено:

1. Отстраняването на съществуващия понастоящем дисбаланс в предвидените наказания в основните и квалифицирани състави на тези престъпления, както и да се позволи по-широка дискреция на съда при индивидуализация на наказанието, което следва да се наложи на престъпния деец, за да се направи балансирана преценка за пропорционалност при индивидуализацията на наказанието.

2. Без изменение в разпоредбата на чл. 325б от НК няма да има законодателно решение да се отчетат случаите, които разкриват значително по-висока степен на обществена опасност от тази, отчетена от законодателя при формулиране на основния и квалифицираните до момента състави на престъплението, както и да се предвидят адекватни, справедливи и възпиращи санкции за правонарушителите.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се наблюдават.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се наблюдават.

Административна тежест: Няма промяна.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2. „Приемане на проект на Закон за изменение на Наказателния кодекс“:
При този вариант предложените изменения в Наказателния кодекс се свеждат до следното:

Предвижда се завишаване на максималния срок на наказанието лишаване от свобода по основния състав на престъплението – по чл. 325б, ал. 1 от НК, от четири на пет години, като по този начин санкцията ще се яви съответна на тази за унищожаване и повреждане на чужди вещи по чл. 216, ал. 1 от НК. Изменението е необходимо с оглед на това, че по българското право животните се третират като движими вещи. В случай на несъответствие на наказанията по посочените разпоредби, в практиката ще възникне затруднение при преценката коя е приложимата разпоредба.

Предвижда се по-тежко наказуемите случаи на изтезание на животни – по чл. 325б, ал. 2 от НК, а именно когато деянието е извършено от лице, което осъществява дейност или професия, свързана с отглеждане на животни или полагане на грижи за тях, по начин или със средства, опасни за живота на хора или животни, по особено мъчителен начин за животното или с особена жестокост, на публично място или в присъствието на малолетно или непълнолетно лице, или повторно, да се санкционират с лишаване от свобода от две до осем години и глоба от две хиляди до десет хиляди лева. По този начин се постига диференциация на санкциите по основния и по квалифицирания състав и се дава възможност на съда прецизно да индивидуализира следващото се на дееца наказание. Досегашният размер на санкциите – от една до четири и от две до четири години, не даваше възможност за проява на дискрецията на съда, поради твърде малката разлика между специалния минимум и специалния максимум на този вид санкция.

Предлага се да се създадат и нови, по-тежко наказуеми състави на престъплението, а именно когато е заснето с цел разпространение или е извършено с цел имотна облага. Наказанието в тези случаи се предлага да е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Предложеното изменение в разпоредбата на чл. 325б, ал. 3 от НК ще има за резултат диференциация на случаите, които разкриват значително по-висока степен на обществена

опасност, от тези, отчетени от законодателя при формулиране на основния и квалифицираните до момента състави на престъплението, както и да се предвидят адекватни, справедливи и възпиращи санкции за правонарушителите.

На следващо място, предлаганите изменения в санкционната част на разпоредбите на чл. 325б, ал. 1 – 3 от НК ще доведат до отстраняване на съществуващия понастоящем дисбаланс в предвидените наказания в основните и квалифицирани състави на тези престъпления, както и да позволят по-широка дискреция на съда при индивидуализация на наказанието, което следва да се наложи на престъпния деец, за да се направи балансирана преценка за пропорционалност при индивидуализацията на наказанието.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се наблюдават.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се наблюдават.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не оказва.

Административна тежест: Не се наблюдава промяна.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Ненормативна намеса“:

При този вариант няма да бъде осигурено:

1. Отстраняването на съществуващия понастоящем дисбаланс в предвидените наказания в основните и квалифицирани състави на тези престъпления, както и да позволят по-широка дискреция на съда при индивидуализация на наказанието, което следва да се наложи на престъпния деец, за да се направи балансирана преценка за пропорционалност при индивидуализацията на наказанието.

2. Без изменение в разпоредбата на чл. 325б от НК няма да има законодателно решение да се отчетат случаите, които разкриват значително по-висока степен на обществена опасност от тази, отчетена от законодателя при формулиране на основния и квалифицираните до момента състави на престъплението, както и да се предвидят адекватни, справедливи и възпиращи санкции за правонарушителите.

Описание: Прилагането на организационни и институционални мерки няма да доведе до решаване на констатираният проблем.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се наблюдават.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Не се наблюдават.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се наблюдават.

Административна тежест: Няма промяна.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант 1	Вариант 2	Вариант 3
Ефективност	**Цел 1.** Предлаганите изменения в санкционната част на разпоредбите на чл. 325б, ал. 1 – 3 от НК целят да отстранят съществуващия понастоящем дисбаланс в предвидените наказания в основните и квалифицирани състави на тези престъпления, както и да позволят по-широка дискреция на съда при индивидуализация на наказанието, което следва да се наложи на престъпния деец, за да се направи балансирана преценка за пропорционалност при индивидуализацията на наказанието.	Ниска	Висока	Ниска
	Цел 2. Предложеното изменение в разпоредбата на чл. 325б, ал. 3 от НК ще позволи на законодателно равнище да се отчетат случаите, които разкриват значително по-висока степен на обществена опасност от тази, отчетена от законодателя при формулиране на основния и	Ниска	Висока	Ниска

		квалифицираните до момента състави на престъплението, както и да се предвидят адекватни, справедливи и възпиращи санкции за правонарушителите.				
	Ефикасност	**Цел 1:** Предлаганите изменения в санкционната част на разпоредбите на чл. 325б, ал. 1 – 3 от НК целят да отстранят съществуващия понастоящем дисбаланс в предвидените наказания в основните и квалифицирани състави на тези престъпления, както и да позволят по-широка дискреция на съда при индивидуализация на наказанието, което следва да се наложи на престъпния деец, за да се направи балансирана преценка за пропорционалност при индивидуализацията на наказанието.	Ниска	Висока	Ниска	
		Цел 2. Предложеното изменение в разпоредбата на чл. 325б, ал. 3 от НК ще позволи на законодателно равнище да се отчетат случаите, които разкриват значително по-висока степен на обществена опасност от тази, отчетена от законодателя при формулиране на основния и квалифицираните до момента състави на престъплението, както и да се предвидят адекватни, справедливи и възпиращи	Ниска	Висока	Ниска	

		санкции за правонарушителите.				
	Съгласуваност	**Цел 1:** Предлаганите изменения в санкционната част на разпоредбите на чл. 325б, ал. 1 – 3 от НК целят да отстранят съществуващия понастоящем дисбаланс в предвидените наказания в основните и квалифицирани състави на тези престъпления, както и да позволят по-широка дискреция на съда при индивидуализация на наказанието, което следва да се наложи на престъпния деец, за да се направи балансирана преценка за пропорционалност при индивидуализацията на наказанието. **Цел 2.** Предложеното изменение в разпоредбата на чл. 325б, ал. 3 от НК ще позволи на законодателно равнище да се отчетат случаите, които разкриват значително по-висока степен на обществена опасност от тази, отчетена от законодателя при формулиране на основния и квалифицираните до момента състави на престъплението, както и да се предвидят адекватни, справедливи и възпиращи санкции за правонарушителите.	Ниска Ниска	Висока Висока	Ниска Ниска	

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Приемане на проект на Закон за изменение на Наказателния кодекс“

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.Директива

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не се очакват.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на нормативен акт ще бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации за срок от 14 дни, съгласно изискванията на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове и чл. 85 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Предложеният по-кратък срок за провеждането на обществени консултации е поради необходимостта да се предприемат спешни мерки предвид проявите на жестокост към животните, които разкриват значително по-висока степен на обществена опасност от тази, отчетена от законодателя при формулиране на основния и квалифицираните до момента състави на престъплението, като се създадат и нови, по-тежко наказуеми състави на престъплението по чл. 325б от Наказателния кодекс.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения: Наказателен кодекс.

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Наказателен кодекс - **https://lex.bg/laws/ldoc/1589654529;**

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: д-р Любомир Талев, директор на дирекция „Съвет по законодателство“

20.3.2025 г.

X

д-р Любомир Талев
директор на дирекция СЗ
Signed by: Lyubomir Nikolaev Talev